

a v době vynesení rozsudku prvního soudu, bylo žalobu pro tentokráte zamítnouti ve smyslu ustanovení druhého odstavce § 5 zákona č. 240/1924 Sb. z. a n.

Již z těchto důvodů plyne, že i alternativní žalobní pohledávka na zaplacení částky 192.566 Kč 40 h s přísl. podléhá příročí. Jest pouze dodati, že nezáleží na tom, kdy se dověděla žalobkyně o bezprávném výběru ze dvou vkladních knížek, pohledávka ta, je-li po právu, vznikla beze zřetele na tuto skutečnost již bezprávným výběrem, tudíž před účinností příročí. Odvolací soud proto právem vyslovil, že tato pohledávka podléhá příročí a že nelze ji proto za příročí uplatňovati. Pozornosti nejvyššího soudu neušlo, že výrok rozhodnutí odvolacího soudu po této stránce není vhodně upraven. Ježto však nejde o zmatečnost — zejména ne o nepřipustnost pořadu práva — nebyl rozsudek soudu první stolice po této stránce spolu s řízením na ně se vztahujícím zrušen, nýbrž jen změněn a žaloba v této části pro tentokráte zamítnuta. Vada, jež se týká nesprávné aplikace pravidel normálního práva, aniž by byla zmatečností podle § 477 c. ř. s., není v rekursu uplatňována a proto neskýtá vhodný podklad k tomu, aby rozhodnutí soudu druhé stolice, vadné pouze po stránce formální, bylo změněno aneb zrušeno.

Čís. 15754.

Zanikla-li směnečná pohledávka proti vyrovnacímu dlužníku nuceným vyrovnáním a zaplacením vyrovnací kvoty, neoživne tím, že ji vyrovnací dlužník po pravoplatném vyrovnání uznal bez směnečné formy. Trvá-li směnečný závazek proti spoludlužníkům, nemůže se vyrovnací dlužník, jehož směnečný dluh takto zanikl, domáhati vrácení směnky, nýbrž jest oprávněn jen, aby jeho plnění bylo na směnce vyznačeno.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1937, Rv I 426/35.)

Žalovaný zapůjčil v roce 1925 žalobci 65.400 Kč. Žalobce odevzdal na to žalovanému 5 směnek, podepsaných jím jako akceptantem, Dr. Josefem O-em jako výstavcem a žirantem. Tyto směnky žalovaný téhož roku zažaloval. Spor byl dne 7. prosince 1925 skončen smírem, jímž se žalobce zavázal zaplatiti pohledávku ve čtvrtletních splátkách po 5.000 Kč. Dne 28. července 1926 byl o jmění žalobce zahájen konkurs, který byl ukončen nuceným vyrovnáním 1. října 1927, podle něhož žalobce byl povinen zaplatiti věřitelům třetí třídy 10% kvotu ve dvou splátkách, a to 5% v šesti měsících a 5% v jednom roce po pravoplatném zrušení konkursu s půlročním respirem. Nucené vyrovnání nabylo moci práva. Po přijetí vyrovnání bylo zaplaceno žalobcem žalovanému celkem 6.500 Kč. Žalovaný pak kompensoval pohledávku žalobcovu ve výši 364 S 8 g a připsal částku tu žalobci k dobru. Žalobce tvrdí sporně, že v době zahájení konkursu činila pohledávka původních 65.400 Kč již pouze 62.646.76 Kč, takže 10% kvota činí 6.264 Kč 67 h, že zaplacením částky 6.500 Kč byla tato 10% kvota vyrovnána a že

pohledávka žalovaného zanikla. Proto se domáhá vydání 5 směnek, jež podepsal a odevzdal žalovanému ke krytí poskytnuté zápůjčky. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Zaplacením 10% kvoty zanikl nárok žalovaného ze soudního smíru ze dne 7. prosince 1925 a žalovaný byl povinen podle předpisů konkursního řádu a směnečného řádu buď vydati žalobci směnky, nebo na nich vyznačiti, že tato směnečná pohledávka vůči žalobcovi následkem nuceného vyrovnání včasným zaplacením kvoty zanikla. Napadený názor prvního soudu, že směnečný závazek žalovaného zanikl, jest proto úplně správný, a příkaz na vydání směnek po případě vyznačení kvitance na nich odpovídá zákonu. Nemůže proto býti pochybnosti, že směnečný závazek zanikl. Aby tento závazek byl obnoven, nestačí nějaké neurčité ústní prohlášení, jak to žalovaný tvrdí. Také kdyby k takovému projevu žalobcovu došlo, což bylo popřeno, třeba by se stalo po skončeném vyrovnání, nemůže míti za následek, že by obnovilo zaniklý směnečný závazek. Opačný názor odvolatelův nemá opory ve formálních předpisech směnečného práva.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody :

Žalobce zaplatil včas a plně 10% vyrovnací kvotu na směnečnou pohledávku žalovaného 62.646 Kč 76 h, jejíž výše není již napadena. Poněvadž jde o osobní dluh žalobcův, jest žalobce zproštěn podle § 156 konk. ř. č. 337/1914 ř. z. závazku hraditi zbytek pohledávky. I když se snad zavázal žalobce po pravoplatném nuceném vyrovnání zaplatiti žalovanému zbytek pohledávky, neoživila tím původní směnečná pohledávka, ani nevznikla tím nová směnečná pohledávka pro nedostatek předpokladu čl. 4 směn. ř. (§ 2 směnečného zák. č. 1/1928 Sb. z. a n.). To případně dolíčil již odvolací soud, na jehož odůvodnění v tomto směru se odkazuje. Dodati jest jen, že uznání jest samostatným zavazujícím důvodem (rozh. č. 2962 Sb. n. s.); jenž musí býti posuzován samostatně, a postrádalo-li uznání formy směnečné, nevznikl jím závazek směnečný, nýbrž mohl vzniknouti jen obecnoprávní závazek. Naproti tomu není bez významu, zda směnečný závazek Dr. Josefa O. zanikl. Neboť směnečný dlužník jest podle čl. 48 směn. ř. (§ 44 směn. zák. č. 1/1928 Sb. z. a n.) oprávněn žádati vydání kvitované směnky s protestem pro neplacení, zaplatí-li celou směnečnou sumu s úroky a útratami, poněvadž tím zanikla jakákoliv pohledávka majitele směnky. Z toho plyne zároveň úsudkem z opaku, že, zaplatí-li směnečný dlužník jen část směnečné pohledávky, nemůže žádati vrácení směnky, poněvadž majitel směnky má ještě nárok na další částku směnečnou. Obdobně to platí, jestliže směnečný nárok proti směnečnému dlužníku sice zanikl podle zákona i jen částečným placením, avšak majiteli směnky přes to zůstal směnečný nárok proti ostatním spoludlužníkům směnečným, jak tomu může býti v souzeném případě, kde směnečný závazek Dr. Josefa O. jako vystavitele a ručitele směnky nemusil býti dotčen podle § 156 konk. ř. nuceným vyrovnáním žalobce. Trvá-li tento směnečný závazek

dále, není žalovaný povinen vrátiti žalobci směnky, nýbrž žalobce má jen právo, aby jeho placení bylo potvrzeno na originálu směnek, jak žalobce sám tvrdí, odvolávaje se na obsah vyrovnání, a po případě aby žalobci byl vydán opis směnek, čímž se ovšem nerozumí kopie směnky podle čl. 70 směn. ř. (§ 70 směn. zákona). Žalobce žádal sice v žalobní žádosti nejen o vrácení směnek, nýbrž »in eventum« i o to, aby bylo na směnkách poznamenáno, že zaplacením 10% vyrovnací kvoty byla úplně zaplacena pohledávka proti němu. Toto poslední eventuální žádání bylo by odůvodněno, i kdyby směnečný nárok proti Dr. Josefu O. trval po právu. Přes to však nelze ani v tomto směru napadený rozsudek změnit, poněvadž nelze pominouti první a hlavní žalobní žádání o vrácení směnek, když nebyly jeho skutkové předpoklady zjišťovány. Žalobce sice tvrdil, že směnečný nárok proti Dr. Josefu O. zanikl, žalovaný však to popřel a odvolací soud otázku tu neřešil, pokládaje ji za nerozhodnou. Bez vyřešení této otázky nelze však ve sporu bezpečně rozhodnouti a poněvadž vada ta zasaňuje až do první stolice, bylo zrušiti podle § 510, odst. 1, c. ř. s. rozsudky obou nižších stolic za účelem zjištění předpokladů pro trvání nebo zánik směnečného závazku stran Dr. Josefa O.

Čís. 15755.

Nepominutelnému dědici přísluší žaloba podle čl. XLII. uvoz. zák. k c. ř. s. proti těm, kdož podle domnění mají vědomost o zamlčení nebo zatajení pozůstalostního jmění, zejména proti universálnímu dědici, jenž jmění to vědomě a úmyslně v pozůstalostním řízení správně neudal.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1937, Rv I 435/35.)

Nepominutelný dědic se domáhá žalobou podle čl. XLII. uvoz. zák. k c. ř. s. na universální dědičce a sourozencích zůstavitelčinych, aby udali, co jim jest známo o zamlčení nebo zatajení jmění zůstavitelčina, které zde bylo v době řízení posledního pořizení, a by odpřísáhli, že jejich údaje jsou správné a úplné. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m v otázce, o niž tu jde, z těchto

d ů v o d ů :

Uvozovací zákon k c. ř. s. rozeznává v čl. XLII. dva případy, v nichž lze žalovati, aby odpůrce, předlože po případě seznam jmění nebo dluhů, udal, co mu o tomto jmění, o těchto dluzích nebo o zamlčení neb o zatajení některého jmění jest známo, a vykonal přísahu o tom, že jeho údaje jsou správné a úplné. V prvním případě jest předpokladem žalobního nároku, že žalovaný jest podle předpisů občanského práva povinen udati jmění nebo dluhy, v druhém případě však se nevyhledává taková povinnost žalovaného a oprávněný může vznést žalobu proti každému, kdo má podle jeho domnění vědomost o zamlčení neb zatajení jmění. V obou případech ovšem jest k žalobě oprávněn jen ten, kdo má